

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 11.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 17. mars 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum
og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11—5. Telf. 114.

SEINASTA LEYGARDAG
her »Dimmal« við grátu-
rodd tíðindi til lesarar sínar um,
at tað sær illa út fyri, at stør-
hvalaveiðuflogini koma aftur á
komandi sumri.

Hevði »Dimmal« bert heft
seg við frásøgnina um, at »etter
Sigende« koma hvalaveiðuflog-
ini ikki aftur í ár, so var tað
so, hvat tað kann. Men hon
tekur bugfullan munnin og
leggur alla skyldina á einstakar
flogingsmenn fyri, at hvalaveið-
uflogini ikki batta sær at koma
aftur. Og tað er her, »Dimmal.«
ger seg sekan í at bera fram
tíðindi, ið ikki kunna leggjast
til grund fyri, at hvalaveiðan í
ár, »etter« hvat der fortællerse,
ikki verður drivin.

At tað er rætt, at tað hevur
verið framhildið bæði í bløðum
og á tingi, at roynt eigur at vera
at fríða stórvalin her hjá okkum,
eins og gjørt hevur verið í okk-
ara grannalondum, skal ásan-
ast. Men um somu tíð sum
henda áskoðanin var framborin,
fekk Løgtingið umsókn frá »Det
føroeske Hvalfangstelskab« um
at fáa kontraktina broytta, so-
leiðis at hon var galdandi í 5 ár.
Løgtingið vildi ikki játta í hesum.
Og spurningurin, ið reistur var
at fríða stórvalin, var niður-
lagdur til næsta ár. Eftir hesum
skuldi ikki verið stór grund hjá
»Dimmal.« at falla sorgartár
longu nú. Og tað somikið minni,
tá ið bæði hvalaveiðuflogini hava
fingið sína kontrakt endurnýgg-
aða fyri 1931 longu seinasta
heyst, og við broytingum sum
felogini ynskta.

Tað er tí ikki rætt av »Dim-
malætting«, ella teimum sum
avvara, at leypa upp við báðum
beinum ísegn og siga, at nakrir
tingmenn eiga skylduna fyri, at
stóður kemur í hvalaveiðuna.

At døma eftir tí, ið framkom
undir einari samrøðu, vit í vetur
hovdu við fyrstodumannin fyri
»Det føroeske Hvalfangstelskab«
harra Einar Michelsen, so kunna
vit vera fullvisur í, at grátuleið-
arin í »Dimmu« er tað bera
babb og politikkur, einki annað.

Tá ið »Dimmal.« peikar á inn-
tokuna, ið Løgtingið hevur av
hvalaveiðuni, kann tað eisini
vera vert at viðmerkja, at Løg-
tingið enn ikki, 16. mars 1931,
hevur fingið hvalatollin fyri 1930
rindaðan av »Det føroeske Hval-
fangstelskab«.

Men, at tað liggur ein hótlan
og ein illnærseftan í grátugrein
»Dimmalætting«, tað er ivaleyst.

Danske Arbejdsgivere forsøger at hverve tyske Arbejdere til Rakkertjeneste.

Et Bevis for danske Arbejdsgiveres Humanitet.

I Begyndelsen af Marts Maa-
ned i Aar har der fra danske
Arbejdsgiveres Side været ud-
foldet en Virksomhed for at
fremme Løntrykkeriet, der kun
kan sidestilles med, hvad der
fra samme Side blev præsteret
i Lockout-Aaret 1899.

Firmaet, der gaar i Spidsen
for denne mildest talt ufine
Virksomhed, er det store ver-
denskendte Selskab *Burmeister
& Wain* i København.

Ovennævnte Selskab har søgt
at faa Indflydelse paa *Flensborg
Skibsværft*. Dette Værft har i
længere Tid ligget stille, men
Burmeister & Wain har søgt at
faa det i Gang igen ved at til-
byde at stille baade Kapital og
Driftsleder til Raadighed. Hen-
sigten var jo tydelig nok den at
kunne iværksætte Lockouten i
Danmark og dog faa udført nød-
vendigt Arbejde ved Hjælp af
tysk Arbejdskraft.

Takket være Arbejderbevægelse-
sens Solidaritet uden Hensyn til
Landegrænser synes denne Plan
dog at være gaaet i Vasken,
men Forsøget er ogsaa tilstræk-
keligt til at stemple de danske
Lockoutherrer efter Fortjeneste.

Desuden er det jo ret sand-
synligt, at lignende Bestræbelser
har været udfoldet paa andre
Felter.

Samtale med Folketingsmand J. P. Nielsen.

I Anledning af disse opsigts-
vækkende Oplysninger har »So-
cial-Demokraten«, København,
haft en Samtale med vor Parti-
tingmand, den sønderjydske Folke-
tingsmand J. P. Nielsen, og
spurgte, om han er underrettet
om dette Forhold.

— Ja, det er jeg, svarer J. P.
Nielsen.

— Det er altsaa rigtigt, at
danske Arbejdsgivere har søgt
Hjælp hos deres tyske Kolleger?

— Ja, man ved, at *Burmeister
& Wain* har søgt at faa *Flens-
borg Skibsværft*, der for Tiden
ligger stille, i Drift igen.

— Hvorledes skulde dette ske?

— *Burmeister & Wain* skulde
overtage Halvdelen af Kapitalen
i *Flensborg Skibsværft* og stille
den ledende Direktør. Men det
tyske Svar paa denne Henvæn-
delse blev et Nej.

Det skal danske Arbejdere
huske, at det var *Flensborg*, der
ikke vilde være med.

Danske Arbejdsgiveres Patriotisme.

Ja, fortsætter J. P. Nielsen,
danske Arbejdsgivere er Patrio-
ter, men ikke, naar det gælder
Pengepungen eller naar Foden
skal sættes paa Nakken af dan-
ske Arbejdere. For saa giver
Arbejdsgiverne Pokker i Fæd-
relandet.

„Altid til Gentjeneste parat!“

J. P. Nielsen fortsætter: Denne
Affære minder jo slaaende om
Lockouten i 1899, da de danske
Lockoutherrer skrev til de tyske
Arbejdsgivere de berygtede Ord:
»Altid til Gentjeneste parat!«

— Er der noget lignende paa
Færde andre Steder?

— Det vil nu blive nøje un-
dersøgt, slutter J. P. Nielsen.

Hvorfor Svaret blev Nej.

Hovedårsagen til, at *Burmeis-
ter & Wain* fik Afslag paa sin
Henvendelse, maa utvivlsomt
søges i den Omstændighed, at
de tyske Arbejdere, trods deres
Nød, har vægret sig ved at laane
Haand til en Forrædertjeneste.

De tyske Arbejdere vil ikke tjene Judaspenge.

Det tyske socialdemokratiske
Blad i *Flensborg* udtaler følge-
nde i Anledning af Henvæn-
delsen og Svaret derpaa:

»De tyske Værftsarbejdere
staa for Størstepartens Vedkom-
mende paa Gaden paa Grund af
Erhvervs-krisen, men vi forud-
sætter uden videre for de tyske
fagorganiserede Arbejdere, at
ingen af dem vil gøre Forræder-
tjeneste for de danske Arbejds-
givere, der spærrer de danske
Arbejdere ude. De tyske Arbej-
deres Nød er for Tiden stor,
men til Judastjeneste vil de
trods Nøden ikke være at finde
beredte.

Ingen tysk Arbejder lader sig
hverve for Danmark —.

Arbejderbevægelsens Solidaritet.

Det er stolte Ord, vort tyske
Broderorgan her udtaler. De er
et Udtryk for den Solidaritet,
der er den internationale Arbej-
derbevægelses Styrke. Mod denne
Klippe strander Kapitalisternes
skumle Planer, og de danske
Lockoutherrer kan lære heraf,
at Arbejderbevægelsen ikke lader
sig knægte. Lockouttruslen hæn-
ger over Hovedet paa danske
Arbejdere, men den er besvaret
ved Arbejdernes enige Holdning,
og det hvidenten det drejer sig
om danske eller tyske Arbejdere.

Den truende Lockout i Danmark.

Førligsmanden fortsætter Mæglingforsøgene.

(Telegram til »Føroya Social-Demokrat«).

København, 15.—3.—31.

Lockouten, der har truet Dan-
mark gennem Uger, er heldigvis
endnu ikke kommet til Udbrud,
da Førligsmanden stadig har fortsat
sine Mæglingsestræbelser. I Gaar
syntes Mæglingforsøgene at skulle
strande, men Førligsmanden tog
fat med fornyet Kraft, og der er
nogen Udsigt til, at han kan finde
Grundlag for et Mæglingforslag.

Om et Forslag bliver saadant
at det tiltrædes af Parterne, vides
ikke; hvis Mæglingen strander, vil
Lockouten til at begynde med om-
fatte 50 000 Arbejdere, og kan
ifølge Varslerne hurtigt udvides
til 100 000.

Alt av kærleika!

Arbeidsmenn i Tórshavn standi stinnir!

Sum maðurin segði: »Tá ið
reiðarnir missa næstan alt, má
ein partur av fólkunum »staa
paa Gaden uden Eksistensmid-
ler.« Tað sær tí út til, at ar-
beidsgevarnir í Havnar bý
ikki halda, at omanfyri nevndu
»fyndarorð« kunnu takast bók-
stavuliga — enn. Teir hava tí
gjørt arbeidsmönnum í Havnini
kunnugt, at nú má lönin lækk-
ast, ella verður ikki hópi í tí,
sum D. T. segði fyri stutta tíð
síðani í Keypmannahavn. Enn
hava Havnar arbeidrar ikki
mist hús og heim, so enn standa
teir ikki á gotunum »uden Eksis-
tensmidler« — men heima.

Havnarmenn hava allar góðar
grundir at veita hesum Føroya-
vini alla góða tókk! Sjálvandi
eisini hansara málgagni her
heima í Føroyum.

Men tað eru ikki bert Havn-
armenn, ið koma til at sviða,
um teir geva eftir fyri krávinum
um lönlækkkan. Aðrar bygdir í
Føroyum koma undir sama
krav, so arbeidarnir í Tórshavn
hava tungan byrðar at
bera. Tí, kunnu teir við sínum
felagsskapi standa ímóti kráv-
inum um lönlækkkan, eru vónir
um, at teir eisini forða fyri lön-
lækkkanini úti á bygdunum, hvar
lönirnar nógvastadni liggja nógv
lægr enn í Tórshavn, oftast 20
oyru minni um tíman enn í
Tórshavn, t. v. s. 60 oyru, uttan
nakað ið nevnist hægr lön fyri
yvirfíð.

Kring um úti á smábýgdum
berjist tað arbeidandi fólkí fyri

at fáa lönina ein kvøkk upp
aftur, men vegna ongan ella
ringan felagsskap gongur tað
sjálvandi heldur torført og ofta
eftir hæli.

Serliga kemur ein lönlækkkan
í Tórshavn at nerva tey neyðar
konufólkini, ið virka tann størsta
partin av okkara klippfiski;
teirra lön hevur ligið millum
25—35 oyru um tíman, men er
nú farin niður í 20—25. Teir
menn ið meina, at hesi neyðar
fólk tola at missa meira, eru
óflýggjaligir yvirgangskroppar, ið
áttu at verið útiðystir úr Fø-
royalandi. Í teirra strevi fyri at
nøra um seg og síni, skúgva
teir tað arbeidandi fólkí út í
tann djúpasta veseladóm og
armóð.

»Neyðars, neyðars Føroya
land«

Tað hevur ofta ljóða, tá ið
arbeidsgevarnir krevja lön-
lækkkan, at teir gera tað, tí fiska-
prísirnir eru so út av lagið
ringir, so tað má javnast. Hvi
júst javna niðureftir; fiskimenn-
inir leggja ikki lag í, antin ar-
beidararnir fáa nokur oyru meir
ella minni; at teir fáa meira,
kemur teim til góðar, tá nógvir
av fiskimönnum eiga konu og
børn heima, ið virka fisku, so
teir kunnu als ikki vera hug-
aðir at missa av lönini.

Tá ið nakað er á vási í Fø-
royum, so skal alt vera fyri at
bota um kor okkara, fiskimanna,
um so var, vóru vit fyri langt
síðani milliunera. Tá Havnar-
menn seinast mistu av lön teirra,
var tað — sögdu reiðarnir —
fyri at hækka fiskaprisirnar.
Prísirnir hava fallið síðani tá,
so geva arbeidarnir í Havn
eftir einaferð afturat, kann vænt-
ast, at fiskaprisirnir verða enn
lagri. Óll hesu vøkru lyftini um,
at tað er fyri at fáa fiskaprisir-
nar upp, er einki uttan humbuk
og tóm orð, so av tí eru ar-
beidararnir í Tórshavn ikki
noyddir at geva eftir.

Hvar er nú tann góði Fø-
royavinurin? Hvar eru nú tey
patriarkalsku »forholdini«, sum
Dethlef Thomsen breyggjaði sær
av? Komið hann nú, saman við
»Tingakrossi«, arbeidarunum til
hjálpur!

Er tað so at tann kærleikin,
D. T. hevur til Føroyingar, bert
er til nakrar fáar arbeidsge-
varar her á landi, so er ikki vert,
at Føroya fiski- og arbeidsmenn
geva honum gætur. Men livist
so spyrst.

Tað verður hópin tosað og
skrivað millum ár og dag um,
at Føroyingar eiga at gerast
sjálvbjargnir. Er tað so at fata,
at teir Føroyingar, ið sjálv-
bjargnir skulu gerast, bert eru